

(Vol. I)
- roman istoric -

© Editura EIKON

București, Str. Smochinului nr. 8, sector 1,
cod poștal 031310, România

Difuzare / distribuție carte: tel/fax: 021 348 14 74
mobil: 0733 131 145, 0728 084 802
e-mail: difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: tel: 021 348 14 74
mobil: 0728 084 802, 0733 131 145
e-mail: contact@edituraeikon.ro
web: www.edituraeikon.ro

**Editura Eikon este acreditată de Consiliul Național
al Cercetării Științifice din România (CNCS)**

Descrierea CIP este disponibilă la Biblioteca Națională a României

ISBN: 978-606-711-426-3

Editor: Valentin Ajder

Hans Bergel

CÂND VIN VULTURII

(Vol. I)

- roman istoric-

Traducere din limba germană de **George Guțu**

Prefață de **Mihaela Malea Stroe**

E I K O N
București 2016

CUPRINS

Prefață

Capitolul I

TATĂL PITIC, CEI ȘAPTE FII CÂT GOLIAT ȘI
VARA PASTORALĂ ÎN SĂLBĂȚICIA CARPAȚILOR
MERIDIONALI / 11

Capitolul II

ÎNTOARCEREA DE LA RĂZBOI ACASĂ, CA ÎN
VREMURI ANCESTRALE, CU O COAJĂ DE PÂINE ȘI
CU MEDALIA „MERITULUI OSTĂȘESC” ÎN
BUZUNARUL ZDRENȚUIT AL PANTALONILOR / 43

Capitolul III

SÂNII ISTORICEȘTE FERTILI AI SEMIRAMIDEI
CARIODAVA, URSUL BLOND ȘI MOARTEA DIN
PĂDUREA ETERNEI CREAȚII / 53

Capitolul IV

CĂLUGĂRUL DIN PEȘTERĂ, PE NUMELE LUI
PĂRINTELE EVGHENIE, ȘI CĂMARA CU BUCATE DIN
SFÂNTA SCRIPTURĂ / 79

Capitolul V

PRIVIGHETOAREA DE PE RÂUL PIAVE DIN NORDUL
ITALIEI ȘI PRIVIGHETOAREA DIN HARGHITA,
ÎN TRANSILVANIA DE RĂSĂRIT / 105

Capitolul VI

DUPĂ CE A CĂLĂTORIT ÎN AMERICA,
THOMAS HARDT REVINE ÎN PĂDURILE LUMINOASE
CU ZĂMBETUL LUI STRANIU, TEMERAR / 123

Capitolul VII

JOCUL DE-A NIBELUNGII, BĂTRÂNUL RABIN ȘI OM-
NIPREZENTUL DUMNEZEU / 133

Capitolul VIII

MAI MULTE POPOARE ADUNATE SUB MĂRUL
GRAVENSTEINER PETREC ÎN GRĂDINĂ, UN OM
CARE NU VREA RĂZBOIUL ȘI NIȘTE
CĂINI DE LUPTĂ DIN ANTICHITATE / 147

Capitolul IX

INCENDIUL DE SUB PIATRA CRAIULUI, CÂND NU
S-AU MAI VĂZUT NICI CERUL, NICI PĂMÂNTUL, CI
DOAR UN FOC UNIVERSAL

Capitolul X

FURTUNILE SIBERIENE CARE TREC PESTE
MĂRI ȘI ȚĂRI ȘI PEISAJELE BEETHOVENIENE
DE BUN RĂMAS / 171

Capitolul XI

UN REGE ÎI ACORDĂ SUPUSULUI SĂU CINSTEA
UNEI INVITAȚII AUTOGRAFE, UN REBEL ÎI
ÎNTOARCE SPATELE BĂTRÂNEI CURVE EUROPA / 191

Capitolul XII

CĂLĂII, SUPLICIIUL CREȘTIN ȘI SPIRITUL SUVERAN
AL LUI GOETHE / 215

Capitolul XIII

CASTELUL DE SUB PISCURILE CARPATINE
ȘI CAPUL DE URS CIOPLIT DE CARE
SE SPERIE REGELE / 261

Capitolul XIV

VĂNAȚI-L, CĂCI GÂNDEȘTE! OMORĂȚI-L ÎN BĂTAIE,
CĂCI GÂNDEȘTE! RĂSTIGNIȚI-L, CĂCI GÂNDEȘTE!
VAI DE CEL CARE GÂNDEȘTE! / 287

Capitolul XV

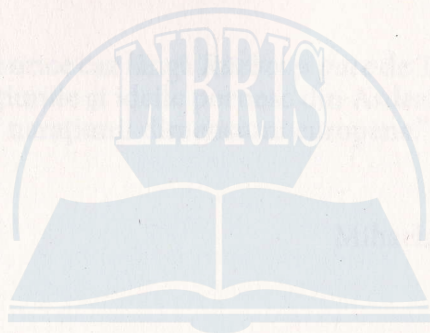
DISCUȚIA BUNICILOR ÎNAINTE DE CULCARE, SPE-
RANȚA NESĂBUITĂ A POPOARELOR ȘI PUMNUL
ASASINULUI ROȘU / 297

Capitolul XVI

CU PRIVIRE LA NAIVITATEA ABSOLUTĂ A CELOR
CARE FOLOSESC SALUTUL HITLERIST, RELATARE
DESPRE O SUGRUMARE ÎN MASĂ ȘI DESPRE BARBA-
RIA CELOR CARE NU GÂNDESC / 319

Capitolul XVII

ZGUDUITOARELE AMINTIRI DE CĂLĂTORIE ALE PĂ-
RINTELUI EVGHENIE, RECOLTA MORȚII
ȘI SFÂRȘITUL VERII / 339

CAPITOLUL I

Tatăl pitic, cei șapte fi cât Goliat și vara pastorală în sălbăția Carpaților Meridionali

An de an se repeta „marea acțiune de căutare întreprinsă de întreaga familie”, cum o numise mătușa Elisabeth cu glasul tremurând de furie. Și an de an, părinții mei, bunicii, mătușile, unchii, cărora li se adăugau câțiva dintre numeroșii lor prieteni și cunoscuți porneau decizi să mă caute, să mă găsească și să mă readucă domestic în lumea civilizată. De altfel, mânia mătușii Elisabeth n-avea nici o legătură cu mine. Eu știam lucrul ăsta. Logodnicul ei, un om înstărit care trăia cu ideea că având bani poate obține orice, tot amâna nunta de ani de zile. Nimeni nu bănuia că greșeala lui avea să se sfârșească cu o tragedie.

„Marea căutare întreprinsă de întreaga familie” se repeta în fiecare septembrie. Se pornea, firește, o dată cu venirea verii când, chiar din prima zi după încheierea anului școlar, o băteam pe mama atâta la cap, până îmi îngăduia să plec în Valea Mălăieștiului, în Carpații Meridionali, împreună cu tatăl ei, bunicul Hardt. Bunicul, care la vremea aceea trecuse cu puțin de șaiszeci de ani, nu se amesteca. Dar când îi comunicam succesul tratatelor mele îmi făcea cu ochiul, zicându-mi în felul lui sec: „Păi atunci – s-o pornim spre Mălăiești.”

Acolo-și ținea el cele o mie cinci sute de oi caracul și merinos împărțite în două turme, cea mai mare fiind dată în grija câtorva păstori români de la o gospodărie țărănească singuratică de munte, de lângă Fundata, din

ținutul învecinat cu Piatra Craiului – unui om care avea șapte feciori. Omul se numea badea Licu. Era scund, subțirel și cu trupul ușor încovoiat într-o parte. Feciorii erau înalți, puternici ca niște urși și temerari. Cine îl vedea pe pipernicitul de tată pe lângă cei șapte feciori dădea nedumerit din cap. Căci nimeni nu putea să-și explice cum dintr-un asemenea omuleț tăbăcit putuse să iasă o ceată de indivizi înalți ca brazilii.

Pe toată întinderea poienelor alpine de pe masivele muntoase, prăpăstioase, situate între trecătoarea Predealului la est și cea a Branului la vest, badea Licu era vestit printre proprietarii de oi și comercianții de lână ca un stânar pe care te puteai bizui. Simțul prevederii și ordinii îl determinase de altfel să-și boteze feciorii – trei pe rechi de gemeni și unul venit singur pe lume – în ordinea nașterii, după alfabet. Accentul cădea pe ultima silabă a numelor care erau Aron, Bogdan, Constantin, Dragomir, Emil, Filip și Gordan. Aron și Bogdan, mândri precum tatăl lor, aveau fața lată, cărlionți negri și niște mâini fine. Constantin și Dragomir aveau părul castaniu închis, erau repezi și cu sânge rece, pe când blonzii Emil și Filip erau, dimpotrivă, veseli și iuți la mânie. Cu toate că la cei cincisprezece ani ai săi era cel mai tânăr dintre ei, Gordan avea pornirea iute a fraților săi, ba chiar făcea impresia că prin vinele sale curge și seva fratelui său geamăn care doar dintr-o lipsă de dibăcie nu se mai născuse. Era zgârcit la vorbă, înnegurat la chip și avea ochi de culoarea unui lac glacial de munte. Muntenii de sub Bucegi și Piatra Craiului ziceau că cei șapte, cărora starețul cu barba tăiată scurt, Dionisie Atanasiu, de la mănăstirile din peșterile de la Schit le pusese numele de „pretorieni”, erau mereu nedespărțiți. Atrași într-o încăierare la o horă de duminică, dintr-un sat, din cauza unei fete frumoase, puseseră pe fugă toată turma de flăcăi din Tohanul Vechi – fiecare îl ridicase pe câte unul dintre atacatori de ceafă și de turul pantalonilor, încât răseseră tot ceea ce le stătuse în cale. Oamenii povestesc că Bogdan i-ar fi strigat fratelui său geamăn: „Ei, Aron, mai ai nevoie de încă unul?”, aruncându-i-l pe primul care-i ieșea în cale.

Badea Licu fusese angajat de mai mulți ani ca șef de stână de către bunicul meu care, spre deosebire de conaționalii săi germani care trăiau pe aceste meleaguri ca țărani, meșteșugari și negustori alături de unguri, români, evrei și țigani, creștea mai degrabă oi și cai, făcând negoț cu lemn, cumpărând și vânzând păduri, exploatarea joagăre, preferând să fie mai tot timpul pe drumuri decât să obțină un venit liniștit.

Locuiam la Râșnov. Acesta era un târg situat la extremitatea sudică a Podișului Transilvaniei, la poalele Carpaților, înavuțit la vremea aceea prin cultivarea extensivă a pădurilor și câmpurilor și cunoscut până hăt departe ca stațiune climaterică. În timpul lunilor de vară, localitatea era populată atât de figuri proeminente din cercuri de artiști, învățați, politicieni și mari industriași din București, Iași și Brașov, cât și de cercetașii în uniformă veniți din fel de fel de țări care se întâlneau anual la marginea cetății la reuniunea corturilor lor numită „jamboree”. Toate acestea îi confereau localității din iunie și până în octombrie o diversitate și o agitație citadină, iar bunicul făcea cunoștință ba cu un general de armată ieșit la pensie, ba cu un vestit cercetător botanist pe care-i invita la el și-i aducea chiar și în casa părinților mei.

Masivul albastru-cenușiu al Munților Bucegi domină în zona aceea întregul peisaj. Vedeam muntele din trei locuri ale gospodăriei părintești. Mă duceam acolo ori de câte ori voiam să fiu singur. Cel mai mult îmi plăcea să stau în coroana celui mai mare și mai bătrân măr din imensa livadă, unul din soiul gravensteiner care în familie purta numele de „filosoful”. Dar și acoperișul micului pavilion la care ajungeam cățărându-mă pe ramurile mărilor ionatan aflat în imediata apropiere îmi servea drept loc de refugiu, ca de altfel și ochiul ferestrei din acoperișul podului cât o hală, de pe casa construită pe cele două laturi ale curții și care nu avea nici mai mult nici mai puțin decât șaisprezece camere. Din toate aceste trei locuri, pe care sora mea Maria le numea ironic „locurile unei singurătați de sihastru”, vedeam culmea muntelui cu vârful Omu, de peste două mii cinci sute de metri

înălțime, atât de aproape de mine de parcă se-nălța chiar de lângă livadă, din colțul cel mai îndepărtat al grădinii. Drumul până la urcușul spre valea ghețarului Mălăiești pornea din centrul localității unde locuiau nemții, în gospodăriile lor solide, trecând prin cartierul românesc mărginaș situat pe coasta muntelui, cu case mai scunde, apoi pe lângă cele câteva colibe din paiantă ale țiganilor, pe un pod de lemn, pe șoseaua pietruită construită de suedezi până în inima mării văi a Ghimbășelului. Păduri de fagi, stejari și brazi printre care se amestecau molizi și tise acopereau ambele flancuri ale văii care, cu cât pătrundeam mai adânc printre dealurile premontane, se apropiau tot mai mult de șosea. Pe șoseaua netedă care strălucea gălbui în soare se mergea cale de cinci kilometri. De fiecare dată mergeam cu trăsura cu două roți la care era înhămat Betyár, un cal roib îndărătnic pe care-l crescuse bunicul împreună cu Pista-báczi, un prieten ungar.

Bunicul meu era un bărbat care părea fără vârstă. Era de statură mijlocie, avea chef de viață și nu numai că privea lumea cu ironie și umor spontan, dar se uita fără teamă și în ochii fiecărui om care se apropia de el. Purta o mustață englezească, castanie, în jurul gurii arbora tot timpul un zâmbet, și cu un briceag Solingen, în mânerul maroniu al căruia fuseseră gravate numele și figura dreaptă a prințului Otto von Bismarck, își tăia în două țigările pe care și le răsuca singur, înainte de a băga una din jumătăți într-o cutie de argint plată și tocită, prevăzută cu frumoase gravuri pe capac și de a o introduce pe cealaltă într-un port-țigaret pe care și-l cioplise singur din lemn de tei. Pe acesta și-l vâra între dinți în așa fel încât expresia voioșiei intempestive a chipului său devenea și mai pregnantă. Țineam foarte mult la bunicul căruia îi spuneam, după numele de familie, bunicul Hardt. În legătură cu tatăl tatălui meu, bunicul Hennerth, nu-mi mai rămăseseră decât niște amintiri vagi. Murise pe când aveam cinci ani. Stătusem lângă el, mă ținuse de mână și i-am simțit zvâcnetul degetelor înainte de a se fi prăbușit în neant.

Nu mi-aș fi putut imagina viața fără bunicul Hardt. Nu mă lua cu el numai în Bucegi, la turmele de oi, la câini și ciobani, ci și în expedițiile sale prin nesfârșitele păduri amestecate de pe culmile premontane. Pădurile începeau chiar din spatele ultimelor case de la marginea localității. Erau dese și greu de pătruns. Hoinăream prin poienile dealurilor dintre strâmtoarea Cheia și Castelul Bran de sub Piatra Craiului, prin luminișurile făcute de vânt și prin desișurile dintre temelia Cetății și Poiana Brașovului. Adesea mergeam câte trei zile la rând fără să întâlnim picior de om, însoțiți doar de foșnetul brazilor și de umbra de sub frunzișul copacilor.

Bunicul se apleca din când în când smulgând câte un smoc de ierburi. Sau rupea din mers câte un pumn de frunze de pe ramura unui tufiș. Le mirosea și le cerceta înainte de a le băga în traista din foaie de cort care-i atârna pe umăr. Și zicea: „Privește, Peter, asta-i un fir de coada-calului. Dacă-l usuci în cuptor și-l înmoi în apă rece, dacă-l fierbi și-l treci prin strecurătoare, chiar și un singur pahar pe zi face minuni...” Un sfert de oră mai târziu spunea: „Bobițele astea de ienupăr sunt bune contra durerilor de cap și te tămăduiesc de indigestie. Cu o linguriță din fiertura lor caldă omul cel slab își recapătă puterile. Și râdea: „Aproape ca ghimberul și chili-ul.” În timpul unui popas de prânz sub fagii de pe Muntele de Fier mi-a atras atenția asupra a două ciuperci care creșteau nu departe de noi, una lângă alta.

– Pe asta de-aici, zise el arătându-mi un burete cărnos, roșietic, poți s-o mănânci, se numește creasta-cocoșului, *clavaria*... Dar diavolul otrăvitor de lângă ea poate trimite și un armăsar pe lumea cealaltă. Ciuperca arăta ca un capăt de baston gros, decojit. Savanții îl numesc *amanitaphalloides*, mai zise bunicul, cu o secretă gravitate pe care eu am sesizat-o, dar care nu-mi spunea mare lucru.

– Ce-nseamnă asta? l-am întrebat.

– Păi, mormăi bunicul, pe limba noastră îi zice „îngerușul morții”.

Și băgând în traistă un pumn de urzici moarte de pe pășunile povârnite dinspre Piatra Arsă unde vara

lumina soarelui se lăfaie pe tufele de liliac de munte în zumzăitul bondarilor, bunicul îmi zise:

— Un tratament cu acest ceai de flori le face femeilor viața mai ușoară.

Știam că se referea la bunica, o femeie tăcută cu trăsături fine și păr atât de negru încât din cauza lui i se spunea, nu numai în familie, Spaniola. Adusese pe lume cinci copii, din care a pierdut patru de timpuriu datorită unor boli, și-i mai pierduse și pe cei doi frați ai ei mai tineri, Johannes și Walter, căzuți în războiul din 1914-1918. Provenea dintr-o familie bogată în care fusese alintată. Din toate astea ca și din suferința multiplă îndurată îi rămăsese până la bătrânețe o anume fragilitate. Bunicul era întotdeauna foarte grijuliu cu ea.

Când ajungeam din nou acasă după asemenea expediții, traista din foaie de cort era plină ochi. Bunicul întindea ierburile cele vârtoase, plantele și florile mai moi pe masa din bucătărie, le sorta și le lega cozile cu fire de ață albă pregătite de bunica, până când le vedeam aranjate toate pe masă dinaintea noastră, unele lângă altele, învăluite în nori de miresme. Nu zicea niciodată nici o vorbă în vreme ce tăia cozile și firele de plante cu limba ascuțită de oțel a briceagului de Solingen. Ducându-mă după el pe scara întunecoasă ținând pe braț acele buchete aromate de culori mai deschise sau mai închise, până în podul pe ai cărui pereți albi se legănau deja câteva duzini de alte legături, mi se părea că era mult mai distractiv ceea ce făceam decât orice gen de discuție. Legăturile erau ofilite și scuturate și răspândeau în semiîntineric o multitudine de mirosuri. Legăturile de ierburi proaspete le agățam alături de celelalte. Și ori de câte ori bunica suferea în iarna următoare de deseale ei migrene, sau când mama avea un guturai, când unchiul Oskar făcea o criză de reumatism, sau când tata sau vecinul nostru Martin Eisendenk aveau dureri de la rănille rămase din război sau când vreo lăuză din vecini se plângea de stări neplăcute – atunci era chemat bunicul. El asculta ceea ce i se relata cu privire la simptomele bolii, aducea tulpini, flori sau frunze uscate din colecția sa, punând să

se facă un ceai sau să se aplice un amestec anume. Până și unchiul Oskar, medicul veterinar, îi cerea sfatul bunicului în cazul unei vite bolnave. Pe doctorul Aristide Neguș îl chemau numai rareori, cu toate că locuia vizavi și era bun prieten cu tata.

L-am întrebat pe bunicul:

— De unde știi tu ce efect au frunzele și ierburile asupra oamenilor?

El mi-a zâmbit, arătându-mi palmele și zicând:

— Aici – aici e totul. Cred că ceva din plantele astea există și în ele.

— Adică e ceva din plante în palmele tale? L-am întrebat eu mirat.

— Da. Și în plante e ceva din mine.

— Din tine?

— Păi altfel n-ai cum explica. Există ceva atât în om cât și în plante. Ceva ce ne leagă.

— Și în animale? am întrebat eu după o pauză.

— Da, zise bunicul, și în animale. Toți suntem legați unii de alții.

— Și eu?

— Și tu. Tocmai de aceea mă mănâncă palmele de îndată ce simt o plantă medicinală prin apropiere. Chiar și când e vorba de o plantă otrăvitoare, periculoasă. Ambele lucruri există mereu laolaltă. Dozarea e decisivă când e vorba de viață sau de moarte.

— Dar eu nu simt nimic în palme, zisei eu.

— Ai să-nveți și asta. Într-un fel sau altul.

— Și cum anume?

— În orice om există darul acesta. Trebuie doar să-l descoperi.

— Și în pietre?

— Toți suntem legați unii de alții, pietrele se compun și ele în bună parte din acizi silicici ca și omul. Iar în noi există o amintire vagă în acest sens.

— De ce-ți amintesc pietrele?

— De tot ceea ce a uitat omul. Nu trebuie decât să redescoperim totul.

— Și cum anume?